

VALIMISNÄDAL

Hääletada saab nädala jooksul, 27. veebruarist 5. märtsini:

- Esmaspäevast laupäevani saab hääletada nii pabersedeliga jaoskonnas kui ka elektrooniliselt.
- Pühapäeval valimispäeval toimub ainult pabersedeliga hääletamine. Valijal on võimalus pühapäeval jaoskonnas pabersedeliga hääletades oma e-hääle veel ära muuta.
- Esmaspäevast kuni neljapäevani on igas vallas ja linnas avatud vähemalt üks valimisjaoskond, kus saab hääletada ka väljaspool oma elukohajärgset valimisringkonda.
- Reedel, laupäeval ja pühapäeval saab hääletada ainult oma elukohajärgses valimisringkonnas.
- Kodus hääletamine toimub valimisinädala reedest pühapäevani. Taotlust selleks saab esitada telefoni teel reedel ja laupäeval kell 12-20 ning pühapäeval kell 9-14.

RIIGIKOGU VALIMISED 2023						
E	T	K	N	R	L	P
27.02	28.02	01.03	02.03	03.03	04.03	05.03.2023
EELHÄÄLETAMINE						VALIMISPÄEV
Keskuste jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00				Kõikides jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00		Kõikides jaoskondades hääletamine 9.00 - 20.00
E 9.00 ...				Elektrooniline hääletamine ... L 20.00		
Asukohas hääletamine 9.00 - 20.00				Kodus hääletamine 9.00 - 20.00		

PAINDLIK JAOSKONNAVALIK

Valija saab oma valimisringkonna piires hääletamas käia endale sobivaimas jaoskonnas. Selle võimaluse tagab **elektrooniline valijate nimekiri** ehk paberi asemel on nimekiri nüüd arvutis.

Ringkonna hääletusruumide asukohad on kirjas **valimiste teabelehel**, veebilehel **valimised.ee** ja teavet saab ka **riigiinfo telefonilt tel 1247**.

JAOSKONNAS

1. Valija tuvastatakse isikut tõendava dokumendi (ID-kaart, pass, juhiluba) alusel.
2. Seejärel teeb jaoskonnatöötaja arvutis elektroonilisse valijate nimekirja märke, et andnud valijale hääletamisedeli.
3. Valija saab hääletamisedeli kätte paberile antud allkirja vastu. Selleks on jaoskondades eraldi allkirjalehed.
4. Valija läheb valimiskabiini, kus kirjutab sedelile meelepärase kandidaadi numbri.
5. Enne kokkumurtud sedeli valimiskasti laskmist vajutab jaoskonnatöötaja selle välisküljele pitsatijäljendi.

E-HÄÄLETAMINE

- E-hääletada saab ainult **arvutis**.
- Enda tuvastamiseks ja hääletamiseks on vaja kas **ID-kaarti ja ID-kaardi lugejat** või **mobiil-IDd**.
- E-hääletamise **rakendus laadi alla valimised.ee** veebilehelt.
- Turvaliseks ja sujuvaks e-hääletamiseks **kontrolli** eelnevalt:
 - kas ID-kaardi sertifikaadid kehtivad,
 - kas arvutis on kõige uuem ID-kaardi tarkvara,
 - kas arvuti operatsioonisüsteem vajab uuendusi,
 - kas viirusetõrjetarkvara vajab uuendusi.
- NB! 30 minuti jooksul pärast hääletamist on võimalus oma **e-hääle kohalejõudmist kontrollida nutiseadme** (nutitelefon, tahvelarvuti) abil:
 - laadi kas Google Play või Appstore'i rakenduste poest alla või uuenda **EH kontrollrakendus**,
 - **skaneeri kontrollrakendusega QR-kood**, mis e-hääletamise järel arvuti ekraanile kuvati.

VALIMISTE TEABELEHT

- Valijad, kellel on ametlik @eesti.ee e-posti aadress suunatud või kelle e-posti aadress on rahvastikuregistris, saavad teabelehe e-kirjaga.
- Valijatele, kelle e-posti aadressi teada ei ole, saadetakse teabeleht paberil.
- Teabeleht jõuab valijateni hiljemalt 23. veebruaril.
- Valimiste teabelehel on kirjas **üldine info hääletamisvõimalustest** ja märgitud kõigi **hääletamisruumide asukohad** vallas või linnas.

VÄLISMAAL HÄÄLETAMINE

- Riigikogu valimistel saab hääletada ka Eesti välisesindustes.
- Välisesindustes toimub hääletamine vähemalt kahel päeval vahemikus **18. veebruarist 23. veebruarini**.
- Välisriikides on võimalik hääletada ka kirja teel. Kirja teel hääletamiseks tuleb valijal esitada välisesindusele **hiljemalt 3. veebruariks** kirjalik taotlus.
- Püsivalt välisriigis elaval valijal peab olema määratud valimisringkond. Kui see on määramata, siis ei ole teda valijate nimekirjas. Selleks, et kontrollida, kas teil on valimisringkond määratud, tuleb pöörduda abi@rahvastikuregister.ee.
- Püsivalt välisriigis elava valija valimisringkond määratakse tema viimase elukoha alusel Eestis, selle puudumisel valija vanemate või vanavanemate viimase Eesti elukoha aadressi alusel.
- Välismaal elavad valijad saavad valimiste teabelehe jaanuari esimesel nädalal.

VALIMISÕIGUS

Riigikogu valimistel on hääletamisõigus **vähemalt 18-aastasel** Eesti kodanikul, kes ei kannu vanglakaristust.

KANDIDEERIMISÕIGUS

- Riigikogu valimistel võivad kandideerida **vähemalt 21-aastased** Eesti kodanikud. Kandideerida ei tohi tegevvälased ja vanglakaristust kandvad isikud.
- Valimistel võivad osaleda nii erakonnad kui ka üksikkandidaadid.
- Erakond saab kandidaadid üles seada valimisringkonnas.
- Kõigist ringkondades ülesseatud kandidaatidest koostab erakond üleriigilise nimekirja.

VALIMISRINGKOND

- Riigikogu valimistel jaguneb Eesti territoorium 12 ringkonnaks.
- Valimisringkond on üksus, kus seatakse üles konkreetset kandidaadid.
- Igal ringkonnal on kindel arv mandaate, mis jaotatakse sealse valijate arvu järgi.
- Kokku on mandaate 101 ehk sama palju, kui on kohti Riigikogus.

MANDAATIDE JAOTUS

RIIGIKOGU VALIMISED 05.03.2023

VALIMISRINGKOND

Nr 1 - Tallinna Haabersti, Põhja-Tallinna ja Kristiine linnaosa
Nr 2 - Tallinna Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosa
Nr 3 - Tallinna Mustamäe ja Nõmme linnaosa
Nr 4 - Harju- (v.a Tallinn) ja Raplamaa
Nr 5 - Hiiu-, Lääne- ja Saaremaa
Nr 6 - Lääne-Virumaa
Nr 7 - Ida-Virumaa
Nr 8 - Järva- ja Viljandimaa
Nr 9 - Jõgeva- ja Tartumaa (v.a Tartu linn)
Nr 10 - Tartu linn
Nr 11 - Võru-, Valga- ja Põlvamaa
Nr 12 - Pärnumaa

MANDAATIDE ARV

10
13
8
16
6
5
6
7
7
8
8
7

POLIITILINE AGITATSIOON

- Poliitiline välireklaam on lubatud kogu valimisperioodi ajal.
- Poliitilist selgitustööd tohib teha ka valimispäeval.
- Vaid hääletamisruumis sees peab olema tagatud valimisrahu.